

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยหาหลักเกณฑ์และคุณลักษณะของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ ได้แสดงให้เห็นว่าภาพที่ใช้ประกอบหนังสือแบบเรียนจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการ จึงจะได้รับความสนใจจากนักเรียน เพราะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น มีความสนใจและชอบภาพแตกต่างกับเด็กเล็ก จากการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าคุณค่าความสนใจของนักเรียนต่อภาพนั้นมีดังต่อไปนี้

1. ความสนใจเกี่ยวกับลักษณะของภาพ ปรากฏผลจากการเลือกว่านักเรียนชอบภาพวาดเหมือนจริงมากกว่าภาพถ่าย
2. ความสนใจเกี่ยวกับสีที่ใช้ประกอบภาพ ปรากฏผลจากการเลือกว่า นักเรียนชอบสีหลายสี (สีตามธรรมชาติ) มากกว่าสีขาวดำ
3. ความสนใจเกี่ยวกับสีที่สัมพันธ์กับลักษณะภาพปรากฏผลจากการเลือกว่านักเรียนชอบภาพวาดเหมือนจริงหลายสีมากที่สุด ภาพถ่ายสีได้รับความสนใจเป็นอันดับรอง ภาพวาดขาวดำและภาพถ่ายขาวดำได้รับความสนใจน้อยที่สุด แต่ภาพถ่ายขาวดำได้รับความสนใจมากกว่าภาพวาดขาวดำเล็กน้อย
4. นักเรียนชอบภาพที่สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์มากกว่าภาพที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน
5. ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์นั้น แยกตามเพศ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้
 - 5.1 การเลือกลักษณะภาพของนักเรียนขึ้นอยู่กับเพศชายและเพศหญิงด้วย
 - 5.2 การเลือกสีประกอบภาพของนักเรียนไม่ขึ้นอยู่กับเพศชายและหญิง
 - 5.3 การเลือกลักษณะภาพและสีที่สัมพันธ์กันของนักเรียนขึ้นอยู่กับเพศชายและหญิง

6. ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อภาพที่สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์มากกว่าภาพที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน แยกตามเพศ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญปรากฏว่าความสนใจของนักเรียนขึ้นอยู่กับเพศชายและหญิงด้วย

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในเรื่องภาพประกอบหนังสือแบบเรียนสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ

1. ในการสร้างภาพประกอบหนังสือแบบเรียน ผู้สร้างภาพจะต้องศึกษาหลักทางจิตวิทยาในเรื่องการรับรู้ (Perception) เป็นอย่างดี เพราะเด็กในวัยนี้อยู่ในขั้นพัฒนาการของการใช้เหตุผล ดังนั้น ภาพที่เขียนขึ้นจะต้องให้เหมือนของจริงมากที่สุด นอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังรับรู้ในเรื่องส่วนรายละเอียดของภาพได้ดีขึ้น ฉะนั้น ส่วนประกอบของเนื้อหาภายในรูปมีความซับซ้อนขึ้นได้แล้ว

2. การสร้างภาพประกอบในหนังสือแบบเรียน จะต้องคำนึงถึงคุณค่าทางการศึกษาทั้งในด้านลักษณะและสีของภาพตลอดจนรายละเอียดที่อยู่ในภาพที่ปรากฏให้เห็นนั้น จะต้องให้ความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมของผู้ดูภาพได้ด้วย

3. นักเรียนชอบภาพสี แสดงว่าสีในภาพช่วยเพิ่มความสนใจและเพิ่มความเป็นจริงมองดูสอดคล้อง ทำให้การเรียนรู้ดีขึ้น จึงเห็นว่าภาพประกอบแบบเรียนของเด็กในระดับนี้ จึงควรมีภาพสีสอดแทรกอยู่ด้วย

4. การสร้างภาพประกอบหนังสือแบบเรียนต้องให้สัมพันธ์กับคำบรรยายประกอบภาพ (Labels) คำบรรยายที่อยู่ใต้ภาพ (Captions) และเนื้อหาของเรื่องด้วย

5. ภาพประกอบในหนังสือแบบเรียน ปรากฏจากผลการเลือกของนักเรียนยังได้รับความสนใจน้อยอยู่ จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

6. การวิจัยในครั้งนี้น่าจะไม่เพียงพอ ความสำคัญของภาพประกอบแบบเรียน ยังมีสิ่งที่ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมอีกหลายเรื่อง อาทิเช่น คำบรรยายประกอบภาพ การวิเคราะห์ภาพกับเนื้อหาวิชา จุดสนใจของภาพ เป็นต้น